Miseruha hátoldala - Jézus életének jeleneteivel

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	7398
Készítés ideje:	15. SZÁZAD 4. NEGYEDE 15. SZÁZAD 2. FELE
Készítés helye:	Firenze; Velence
Anyag:	fémfonal; nyírott, réteges bársony; selyemfonal
Technika:	ezüstfonallal lanszírozott; laposöltéssel hímzett
Méretek:	hosszúság: 136 cm szélesség: 78 cm

A szétszedett állapotban fennmaradt miseruha Velencében készült alapszövete ezüstfonallal mintázott sötétzöld bársony, amelyet ötkaréjos, illetve hosszúkás palmettákba foglalt gránátalmák díszítenek. A miseruha hátlapjának közéső, hímzett sávján négy képmező helyezkedik el egymás fölött. Az alsó három jelenet összetartozik, s egyben kronológiai sort is alkot, míg a legfelső jelenet önálló szövetdarabon kapott helyet, és az események kronológiai sorrendjét is megbontja. Az ábrázolt jelenetek felülről lefelé az alábbiak: Jézus Simon farizeus házában a 12 éves Jézus a templomban Jézus megkeresztelése Lázár feltámasztása.

Az első jelenet helyszíne egy perspektivikusan ábrázolt szobabelső: Jézus az asztal mellett ül, míg a vörös köpenyben a lába elé boruló Mária Magdolna megkeni lábát. A következő képen a középen trónon ülő gyermek Jézus tanítja a bölcseket a templomban így bukkannak rá baloldalt álló szülei. A klasszikus szimmetriájú Keresztelés-kompozíció közepén áll Krisztus, az aranyszálakkal hímzett, fodrozódó vízben. Jobbszélen az őt megkeresztelő Keresztelő Szent János látható, baloldalt angyalok tartják Krisztus ruháit, felül pedig megjelenik a Szentlélek galambja. Lázár feltámasztásának jelenetén a baloldalt álló Krisztus lába elé Lázár két húga borul.

A miseruha az itáliai hímzett textíliák olyan csoportjába tartozik, amelyek kompozícióira a korabeli monumentális művészet emlékei hatottak. A hímzett képmezők a firenzei késő trecento, illetve a korai quattrocento hatását ttükrözi. A korábbi kutatások a fiatal Masolinónak (1383 k.–1447 k.) tulajdonították a miseruha hímzett képmezőinek tervezését. Bár a hímzett képmezők viszonylag általánosnak mondható kompozíciós sémáit valójában nem lehet ilyen közvetlenül egyetlen művészhez kötni, abban viszont nincs okunk kételkedni, hogy a hímzések a 15. század első felében, Firenzében készültek, és a 15. század végén illeszthették azokat össze a velencei bársony alapszövettel.

A miseruha 1873-ban valószínűleg Friedrich Fischbachtól (1839-1908) került az Iparművészeti Múzeumba. Az intézmény rendszeresen vásárolt a régi textíliákra szakosodott német műgyűjtőtől, aki egyben textiltervezőként is működött. Pulszky Károly, a gyűjtemény múzeumi őre vele együttműködve adta ki az első magyarországi ornamentika-mintakönyvet 1879-ben *A magyar háziipari diszítményei* címmel.

A miseruha tivábbi részei: a hátlappal azonos szövetből készült előlap: 7783.a-b az előlap középső, hímzett sávjának két, különböző architektúrájú gótikus baldachin alatt álló, s egyaránt Alexandriai Szent Katalinként azonosítható figurája (karddal, kerékkel): 14964-14965 . ltsz. A miseruha előlapjának eredeti állapotát dokumentáló archív fényképfelvételt ld. IM Adattár NLT 611.

Irodalom

- Wetter Evelin: *Mittelalterliche Textilien III. Stickerei bis um 1500 und figürlich gewebte Borten*. Abegg-Stiftung, Riggisberg, 2012. - Nr. 13. (analógia)
- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 9. (Jékely Zsombor)
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - textil 32.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/30.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 34.
- Szerk.: Mravik László: Pulszky Károly szerepe az Iparművészeti Múzeum megalakulásában. *Pulszky Károly*

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

emlékének. Szépművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 761. (Darkó Jenő)
- Szerk.: Miklós Pál: Középkori miseruhák *Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei*. Magyar Helikon, Budapest, 1979. - 349., 13-15. kép (Szilágyi András)
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 30.
- főszerkesztő: Dobrovits Aladár, Major Gyula: Une chasuble florentine du XV. siecle au Musée des Arts Décoratifs. *Az Iparművészeti Múzeum Évkönyvei III-IV*, 1959. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1959. - 203-232. (Schubert Márta)
- Pulszky Károly, Schickedanz Albert: *Kalauz az Iparművészeti Museum gyűjteményeihez*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1877. - p. 61., Nr. 95.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum